

august 2024

Deltager i

Lysakervassdragets venner

FØDNYTT – 60

Politisk håndverk

Den 2. april hadde Oslos nye byrådsleder sittet i rollen i knapt seks måneder. Vi vet nå at han brukte mye av denne tiden, mot all skikk i klagesaker, til å mase på energidepartementet. Masingen førte til et godt publisert møte mellom minister Aasland, byrådsleder Lae Solberg og ordfører Hammer Krog.

Like etter dette møtet skrev LvV til ministeren og ba om en befaring, men fikk avslag; departementet hadde allerede vært på Lysejordet.

Rolighetsbråten , med tunet til høyre—luftfoto fra 1937

Etter avgjørelsen kom og sjampanjekorkene spratt i Bærum, uttalte tidligere bydelsleder i Ullern, Carl Oscar Pedersen, om ødeleggelsen som vedtaket betyr for Lysejordet: *”Dette er en klassisk følgeskjevning av at vi vant slaget om luftspenn og «Monstermaster» inn til Smestad. Klart dette kan bli utfordrende lokalt. Mange dilemmaer.”*

Det er lite tegn til at avgjørelsen ble tatt med særlig avveining av *dilemmaet*. Saksgrunnlaget var Statnetts søknad fra 2018, og innsigelser mot graving langs Griniveien som siden er hevet. Valget av Lysejordet viser minimalt innblikk i hva området betyr for samfunnet vest i Oslo og øst i Bærum.

Som politisk håndverk må prosessen betegnes som en underkjent svenneprøve. Han som var valgt som leder for hele Oslo, tok part for sin velgerbase på Montebello og Ullerntoppen. Slaget måtte vinnes. Samtaler med dem som representerer de berørte: Lysejordet borettslaget eller LvV ble det ikke. Sakens dilemma var aldri i bildet.

Den 2. juli sendte LvV en forespørsel til byrådslederen om et møte. Representanter for Aksjonsgruppa Bevar Lysejordet vil også delta. Til Akersposten har byrådslederen lovet en uttalelse om saken ”etter sommeren”. Det er viktig at han først snakker med oss som representerer menneskene og verdiene som blir mest berørt dersom det graves tunnel for strømkabler fra natur-, kultur- og friområdet Lysejordet.

Saker på andre sider:

Lysejordet
Bærum naturfestival

Bevar Lysejordet
Kulturminnekatalog
Fuktig sommer, Inngrep ved Fåbro
Skade ved trefall, Møte med byråden

Lysejordet

Navnet til vårt kjære grøntområde er kun 98 år gammelt. Det var i 1926 at Emil Lyse overtok som forpakter av *Rolighetsbråten*, en plass under Øvre Ullern gård. Han kom fra Lysegårdene i Sørkedalen og satte umiddelbart i gang en utvidelse av stuen, som stod ved hovedveien. Tunet forsvant i 1985 og ble utbygget som Vækerøveien 110.

Så lenge Ullern gård drev stormølle ved Lysakerelva, var *Rolighetsbråten* helt vesentlig som havnegang for de mange hester som dro kjerrer med korn og mel mellom Oslo, Vækerø og mølla. Inntil sju laster med mel ble sendt til Kristiania hver dag med beiter, dvs. kjerrer med hester i tospann. Hestene krevde hvile og fôr, stell og ly. Stallen sto der hvor den lille grusbanen ligger rett nedenfor borettslaget. Møllas egen stallmester bodde i en leilighet i *Roligheten*.

Hestehold fortsatte på *Rolighetsbråten/Lysejordet* lenge etter at stormølla ble nedlagt i 1913 etter 48 års drift. Hestene husker mange av dagens alle eldste generasjon.

Det er færre som husker krigsårene da sletta ble potetåker. Jordsmonnet er ypperlig, veldrenert sandjord med akkurat nok humus, og med leire i dybden slik at fuktigheten beholdes. I seg selv er jordas kvalitet nok til at sletta ikke bør dekket med grus og stein.

Rolighetsbråtens eng var en del større enn dagens åpne grønne arealer. Forsidens luftfoto viser at skogen har overtatt skråninger som før ble slått for høy. Merk også sandtaket som ble drevet frem til krigen. Veien opp mot dagens Kvernfarete ble utvidet og forsterket for å ta lastebilene.

Sanden som ble tatt ut, og sanden på sletta som ligger lag i lag med leire og små rullestein til en dybde på ca. fem meter, kom fra ei breelv som møtte havet her i "Sørkedalsfjorden" mot slutten av istiden.

Da isen forsvant fra dalen sto havet helt inn til Kjelsås i Sørkedalen. Etter noen tusen år med landheving var Sletta blitt bunnen på en grunnbukt innerst i fjorden hvor tidevannets daglige strømning utjevnet sanden. Med videre landheving begynte Lysakerelva å vaske sand, leire og steiner med seg nedover fra en forholdsvis smal kanal med sletter på begge sider. Dagens elvebunn er dannet av de største steinene som ble igjen, samt noe fast bunn hvor isen har slitt ned fjellet.

At sanden gjør sletta såpass vel drenert innebærer én fare ved tunnelgraving fra sletta. Skittent vann, olje, såpe og andre kjemikalier vil renne fort gjennom sandlagene og ut i Lysakerelva. Vi som har holdt dreneringen ved gangbrua ved lag i 10-15 år vet hvor fort og hvor mye vann det er som strømmer ut etter regn.

Lysejordet bør forbli uberørt av maskiner større enn gressklippere.

Bærum naturfestival

LvV har deltatt i Bærum Naturfestival (www.naturfestival.no) med søndagsturer langs Lysakerelva. Den tredje turen går 8. september fra Grinidammen til Lysejordet på bærumsiden med retur langs oslosiden av elva.

Oppmøtet er kl 1315, slik at folk med Østeråsbanen til *Ekraveien* med ankomst fra Oslo kl 1303 eller fra Østerås kl 1305 eller med 230-bussen fra Sandvika eller Bekkestua som ankommer *Grinidammen* kl 1303 rekker frem. Vi møtes ved Svingen bru (gamle Griniveibrua). Saft og en kakebit blir servert på Lysejordet. Turen tar ca. halvannen til to timer.

Alle medlemmer i LvV er selvfølgelig invitert. Vi inviterer også våre venner i Røa vel.

Hvis du vil hjelpe til med turen, send gjerne en epost til styret@lvv.no.

Stien i Bærum har til dels store steg både oppover og nedover. Godt fottøy er en forutsetning.

Bevar Lysejordet

På sitt siste styremøte vedtok LvVs styre å hjelpe Aksjonsgruppa Bevar Lysejordet både med pengestøtte på kr 10 000 og ved å stille en av våre bankkonti til gruppas disposisjon. Gruppa kunne da drive pengeinnsamling via VIPPS og Spleis uten formell organisering og registrering i Brønnøysundregister, noe som tar flere uker. Resultatet ble stormønstringen på sletta 10. juni og en bra krigskasse for den videre kampanje.

Jar Vel feirer 100 år

Lørdag 14. september feirer Jar vel sitt 100-årsjubileum på Jar skole.

Jar vel er tett knyttet til Lysakerelva. Før utparselleringen av boligtomter ble det drevet både sager og møller på Jar gårds grunn. Boligbyggingen ble aktuell da Lilleakerbanen ble forlenget til Jar med fyllingen hvor Fådpassasjen nå går.

Naturen har nå overtatt elvebredden på Jar og skal med tiden bli en del av et naturreservat.

Alt dette skal John Tibballs kåsere over ved jubileumsfeiringen.

Neste styremøte

Det neste styremøtet holdes mandag 26. august. Medlemmer som vil at styret skal se på en sak, bes melde den til styret@lvv.no innen søndag 25.8.

Lysakervassdragets venner

Fuktig sommer

Etter en tørr vår kom regnet. Ni ganger har det blitt over 20 mm i løpet av et døgn, og med over 40 mm to ganger rundt månedsskiftet juli-august. Lysakerelva har holdt seg godt over median vannføring bortsett fra den ene uka tidlig i juli. Med så mye vann har det vært få dager med en behagelig badetemperatur.

Styrtregn betyr ikke nødvendigvis at elva stiger mye. Når regnet kommer fra små men intense celler blir det ikke mye vann til vassdraget som helhet. Tre ganger i sommer ga store nedbørsmengder liten vannføring.

Inngrepet ved Fåbro

LvV påklaget Statsforvalterens (SFOV) tillatelse til å spre grusen som samlet seg rundt en steinblokk som falt ut i elva nedenfor Fåbrofossen. Klagen ble sendt etter at Mustad Eiendom (ME) fant at de ikke kunne flytte steinen med en maskin som sto på bærumsbredden, men måtte kjøre ut i elva fra oslosiden. Tilsvarende tiltak i elva ovenfor Grinidammen etterlot store skader i elvebunnen.

I slutten av juni ringte SFOV (nå SFØBOA!) for å høre om vi opprettholdt klagen, noe vi selvsagt gjorde. Da ble LvV informert at klagen ikke blir gitt oppsettende virkning. Uka etter benyttet ME den lave vannføringen til å kjøre sin maskin ut i elva under overvåking av den Ås-baserte firma Naturrestaurering AS.

Skade ved trefall

På våren og nå i sommer har det vært mange trær som har veltet over turstiene og andre steder hvor folk ferdes.

Kåre Moe har jobbet i herdig på bærumsiden med å rydde vekk nok til å åpne stiene.

Dessverre ble det personskaade 1. juni da to trær veltet ved Sandbonn. Mor i en familie greidde å dytte bort sine barn da trærne falt, men fikk det over beina med påvist brist som resultat.

Møte med byråden

Vårt møte med byråd Veia 6. juni ble flyttet til Lilleaker for å tilpasse hennes program for dagen. Det som skulle bli en samtale om forvaltningsregimet for Lysakerelva ble delvis overtatt av kampanje Bevar Lysejordet, en sak som nettopp hadde nådd rådhuset via lokalpolitiker Odd Einar Dørum.

Det ble anledning til å uttrykke vårt ønske om større medvirkning i forvaltningsplanen som utarbeides mellom Bymiljøetaten i Oslo, Parkavdeling i Bærum og Statsforvalteren.

LvV har vært på ett møte med de aktuelle etatene, men bare for å orientere om vår kartlegging av kulturminnene. På møtet mente Statsforvalteren at, i det tiltenkte naturreservatet, skal vegetasjon prioriteres frem for rydding rundt restene etter tidligere møller og sager, eller bedre publikums tilgang. Naturvernforbundet vil også ha et strengt forvaltningsregime.